

Вадим Сідоров

професор, декан факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу, Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, Україна, irtb@karazin.ua

КЕЙС «МІФ ПРО ПЕРШОГО ТУРИСТА" ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ КРОСКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ

Безперечно, подорожі існували з давніх-давен і зумовлювались різними факторами. Для когось це була життєва необхідність, а хтось у такий спосіб організовував власне дозвілля. Тому дивними й наївними є нинішні спроби відшукати як першого туриста, так і дату першої туристичної подорожі. У деяких виданнях, де йдеться про витoki туризму, автори нерідко починають свою оповідь із біблейської притчі про вигнання Адама і Єви з раю, розглядаючи це як першу "подорож". Іноді мова йде про "фактори", що стимулювали розвиток організованого туризму в Стародавньому Єгипті, Фінікії, Персії, Індії. Серед них називають диференціацію праці, створення єгиптянами алфавіту з голосними буквами, виникнення християнства тощо. В одному з видань згадується про першу туристичну подорож, здійснену єгипетською царицею. Такі приклади можна продовжувати наводити й далі...

Завдання 1. Знайти згадки про туристичні подорожі в художній літературі.

Наразі ми виходимо із принципової настанови, що сам туризм, як і туристичний бізнес, у сучасному розумінні виникає на певній стадії суспільного розвитку в лоні Європейської цивілізації. Як справедливо зазначає з цього приводу відомий український соціолог *Микола Шульга*, туризм як соціальний феномен є широкомасштабним суспільним явищем, що виникло в буржуазному суспільстві тоді, коли сформувався так званий середній клас, тобто соціальна група, яка за кількістю посідає левову частку в соціальній структурі. Серед умов виникнення туризму як сучасного суспільного явища він називає наявність у туристів вільного часу, вільних коштів, а також "сформованих установок на мандри, пізнання світу та інших форм поведінки, що реалізуються у процесі турів", у представників різних соціальних груп. Усе це, продовжує *М. Шульга*, з'являється лише на відповідному рівні розвитку суспільства, за певного стану його економіки, промисловості, продуктивних сил тощо. Як нам відомо, відповідного рівня в деяких країнах Європи було досягнуто у середині XIX ст., і лише відтоді є підстави стверджувати про зародження туризму й туристичної індустрії.

Завдання 2. Знайти різні визначення поняття «туризм» та скласти узагальнюючу таблицю.

<i>№</i>	<i>Визначення</i>	<i>Автор</i>	<i>Видання</i>	<i>Рік</i>

Однак упродовж другої половини XIX ст. туризм був швидше модерною практикою організації дозвілля, ніж масовим явищем. Водночас уже наприкінці XIX ст. почали помічати, що туризм, який стрімко крокував світом, впливає на суспільство й суспільні відносини. Наприклад, економіст *Торстін Веблен* у праці

"Теорія класу, що розслаблюється", яка вийшла друком у 1899 р. у США, зазначав, що туризм уже встиг перетворитися на вияв вишуканого, рафінованого стилю життя. За його словами, тоді чимало людей вдавалося до туристичних подорожей з метою підкреслити власну належність до певної суспільної групи. Стосовно того, що туристична подорож розглядалася у той час як привабливий спосіб життя, свідчить і художня література, в якій виник своєрідний жанр, що так і називався — "подорожі", і це неабияк живило інтерес до туризму.

Із самого початку свого існування Європейська цивілізація мала екстравертний характер, тобто була зорієнтована на активне пізнання навколишнього світу, що вплинуло і на її загальний поступ. Вже в античному суспільстві були сформовані погляди на мандри. "Батько історії", давньогрецький історик Геродот (V ст. до н. е.), висвітлюючи історію Єгипту, згадував, що багато греків їздили до Єгипту "просто подивитися країну". Римський письменник, імператорський легат у провінціях Віфінія і Понт, Пліній молодший влучно описав позиції людей античності:.

Завдання 3. Підготуйтеся до дискусії «Чому туризм виникає у Європі?». Знайдіть, хто автор висловлювань: "Мандруємо сушею і морем, щоб побачити щось, що не удостоюємо поглядом, якщо воно знаходиться перед очима. Природа створила нас такими: надаємо перевагу тому, що далеко, і байдужі до того, що близько".

Знайдіть афоризми, вислови та приказки про туризм, подорожі, мандри.

Список використаних джерел

1. Туристичне країнознавство : підручник / А.Ю. Парфіненко, В.І. Сідоров, О.О. Любіцева. — 2-ге вид., переробл. і доповн. — К. : Знання, 2015. — 551 с.,